

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Českých Budějovicích rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Soni Fišerové a přísedících Hany Jelínkové a Ing. Dagmar Marouškové v hlavním líčení konaném dne 28.července 2005 **t a k t o :**

obžalovaný

Vxx H xx

nar. xx v Txx, trvale bytem xx,

je v i n e n, ž e

v blíže nezjištěné době, na blíže nezjištěném místě, nejpozději dne 12. 3. 2001 napodobil podpis Txx Rxx, nar. xx, zemřelé dne xx, naposledy bytem xx, na závěti sepsané údajně dne 5. 8. 2000 v xx, dle níž se v případě smrti zůstavitelky Txx Rxx, nar. xx měl stát dědicem veškerého jejího movitého i nemovitého majetku, tuto předložil prostřednictvím Mgr. Pxx Pxx, nar. xx notáře Mgr. Janě Hyrákové, pověřené soudní komisařce k projednávání dědictví po Txx Rxx, zemřelé dne xx, přičemž na základě usnesení Okresního soudu v Jindřichově Hradci č.j. D 272/2001-82 ze dne 11. 6. 2002, které nabylo právní moci dne 28. 6. 2002, nabyl na základě této závěti dědictví sestávajícího se z

- objektu bydlení č.p. xx na pozemku č.p. st. xx pozemku parcelní číslo st. xx - zastavěná plocha, pozemku p.č. xx - zahrada, p.č. xx - ostatní plocha, p. č. xx - lesní pozemek a p. č. xx - lesní pozemek a pozemků zapsaných na listu vlastnictví č. xx pro obec a katastrální území xx v hodnotě 840.000,- Kč,

- členských práv a povinností zůstavitelky v ZD Velká Radouň v likvidaci se sídlem Horní Radouň, oceněných jako členský vklad ve výši 19.350,- Kč ke dni úmrtí zůstavitelky,

- vkladu na knížce č. xx s názvem Rxx Txx, xx, vedené Českou spořitelnou, a. s., okresní pobočka v Táboře, pobočka v Jindřichově Hradci ve výši 174.461,70 Kč ke dni úmrtí zůstavitelky,

- vkladu na vkladní knížce č. xx s názvem Rxx Txx, xx, vedené Českou spořitelnou, a. s., okresní pobočka v Táboře, pobočka v Jindřichově Hradci ve výši 216.027,70 Kč ke dni úmrtí zůstavitelky,

- vkladu na vkladní knížce č. xx s názvem Rxx Txx, vedené Českou spořitelnou, a. s., okresní pobočka v Táboře, DP univerzální účtárny v Pelhřimově ve výši 150.359,80 Kč s příslušenstvím ke dni úmrtí zůstavitelky,

- vkladu na vkladní knížce č. xx s názvem Rxx Txx, vedené Českou spořitelnou, a. s., okresní pobočka v Táboře, DP univerzální účtárny v Pelhřimově ve výši 142.060,60 Kč s příslušenstvím ke dni úmrtí zůstavitelky, čímž

Mxx Ixx, nar. xx, bytem xx, okres , Ing. Jxx Šxx, nar. xx, bytem xx, Ing. Mxx Šxx, nar. xx, bytem xx, Fxx Hxx, nar. xx, bytem xx a Vxx Hxx, nar. xx, bytem xx, jako oprávněným dědicům ze zákona po zemřelé Txx Rxx způsobil škodu ve výši 1.542.259,80 Kč,

t e d y - ke škodě cizího majetku se obohatil tím, že uvedl někoho v omyl a způsobil tak na cizím majetku značnou škodu,

t í m s p á c h a l

restný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm.b) tr. zákona

o d s u z u j e s e

podle § 250 odst. 3 tr. zákona **k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 4 (čtyři) roky.**

Podle § 39a) odst. 3 tr. zákona **se obžalovaný pro výkon uloženého trestu zařazuje do věznice s d o z o r e m .**

O d ů v o d n ě n í :

Po provedeném dokazování, jak v přípravném řízení, tak u hlavního líčení, bylo prokázáno, že obžalovaný napodobil podpis Txx Rxx, nar. xx, zemřelé dne xx, na závěti sepsané u údajně dne 5. 8. 2000 v xx, dle níž se v případě smrti zůstavitelky Txx Rxx, nar. xx měl stát dědicem veškerého jejího movitého i nemovitého majetku a tuto předložil prostřednictvím Mgr. Pxx Pxx, nar. xx notáře Mgr. Janě Hyrákové, pověřené soudní komisařce k projednávání dědictví po Txx Rxx, zemřelé xx, přičemž na základě usnesení Okresního soudu v Jindřichově Hradci č.j. D 272/2001-82 ze dne 11. 6. 2002, které nabylo právní moci dne 28. 6. 2002, nabyl podle předložené závěti dědictví v celkové hodnotě 1.542.259,80 Kč.

Obžalovaný Vxx Hxx od samého počátku popírá, že by se trestné činnosti, která je mu kladena za vinu, skutečně dopustil. Uváděl, že zemřelá Txx Rxx byla jeho teta, o kterou se v posledních letech jejího života staral, pravidelně ji vozil k lékaři, jezdil s ní nakupovat a na její chalupě prováděl všechny potřebné práce. Txx Rxx, obžalovaným nazývána Rxx, říkala, že se o ní stará dobře, a že chalupa bude jednou jeho. Určitě to věděli všichni její příbuzní. Protože se ho Rxx ptala, jak by to bylo nejlepší udělat, tak se zeptal právníka JUDr. Kxx, který mu řekl, že nejlepší by byla závěť, kterou by mu připravil ve dvou vyhotoveních a poučil ho o tom, že u závěti musí být přítomní dva svědci. Obžalovaný to říkal Rxx a ona souhlasila. Proto v létě roku 2000 oslovil své známé Pxx Pxx a Lxx Hxx, kteří mu byli ochotni svědčit při podpisu závěti a domluvili se na termínu podpisu závěti. V srpnu roku 2000 jel obžalovaný společně s Lxx Hxx a Pxx Pxx v autě do xx, kam přijeli někdy odpoledne. Teta s tím počítala, zabouchala na okno, Rxx jim otevřela, on jí představil oba svědky a šli společně do kuchyně. V kuchyni jí nejprve přečetl závěť a zeptal se jí, jestli s tím souhlasí, ona si obě vyhotovení závěti přečetla, řekla, že souhlasí s tím, aby to bylo obžalovaného. Poté obě závěti podepsala před obžalovaným a svědky, následně závěť podepsali Pxx Pxx a Lxx Hxx. Jedno vyhotovení závěti si vzal obžalovaný, druhé si nechala Rxx. JUDr. Kxx jej upozornil na to, že má dvě možnosti. Buď si závěť nechat nebo jí uložit na soud. Obžalovaný se rozhodl, že si závěť ponechá u sebe. V době, kdy Rxx zemřela, požádal Mgr. Pxx, aby závěť předložil notáře, která vyřizovala dědictví. On tak učinil.

Obžalovaný se rovněž vyjádřil k pohřbu Rxx. Řekl, že mu volal Jxx Ixx, syn Mxx Ixx, že Rxx našli na zahradě mrtvou, proto tam okamžitě jel. Na místě již byl přítomen lékař, který konstatoval smrt, přijela pohřební služba, naložila Rxx, on společně s policií prošel dům, uzamknul jej, klíč si nechal u sebe a začal zařizovat pohřeb. Pohřeb zařídil prakticky sám, pomáhal mu pouze Jxx Ixx. Po pohřbu jeli skoro všichni do xx k paní Ixx, na tom sezení s ním pozůstalost nikdo neprobíral. Následně proběhlo dědické řízení, kdy notářka Mgr. Hyráková obžalovaného společně s jeho otcem Fxx Hxx a Jxx Šxx seznámila s tím, že je sepsána závěť, kterou podepsala Txx Rxx a dva svědci a oni se k tomu vyjadřovali. Nepamatuje se, co kdo řekl. Notářka je upozornila, že jestli nesouhlasí se závětí, tak mají možnost podat žalobu k občanskoprávnímu soudu. Protože tak nikdo neučinil, došlo k nabytí právní moci rozhodnutí o dědictví.

Obžalovaný dále uvedl, že při prohlídce Rxx domu se druhý originál závěti nenašel. Datum do závěti 5. 8. 2000 psal Pxx, resp. obžalovaný uvedl, že si nevzpomíná, kdo to tam psal. Při podpisu závěti měla Txx Rxx na stole občanský průkaz a svědci viděli, že jde skutečně o Txx Rxx.

U hlavního líčení obžalovaný zopakoval svoji původní výpověď a nad její rámec doplnil, že při podepisování závěti udělal to, že Txx Rxx podržel loket, aby se jí při podpisu závěti netřásla ruka a aby byla v klidu. V přípravném řízení se o této skutečnosti nezmínil, neboť to nepovažoval za důležité. U hlavního líčení pak obžalovaný rovněž popsal, že při podpisu závěti měl na sobě kalhoty a triko s krátkým rukávem, domnívá se, že bylo teplo. Mgr. Pxx byl oblečen do modrých riflí a trika košilového střihu, svědkyně Hxx měla oblečenu černou sukni s tričkem bez nápisu. Txx Rxx na sobě měla nějakou zástěru a šátek. Zástěra byla šedá nebo černá, pod zástěrou měla triko s límečkem, na hlavě šátek, nevzpomíná si, jaké barvy. Při podpisu závěti Txx Rxx seděla na židli, listiny byly položeny před ní na stole. Pan Mgr. Pxx i paní Hxx stáli. Obžalovaný si nevšiml, zda se svědci Mgr. Pxx a paní Hxx dívali do občanského průkazu Rxx. Občanský průkaz ležel na stole, viděli, že na stole leží, do něho se nedívali. Podepisování závěti trvalo zhruba 15 minut. Txx Rxx byla pravák, závěť podepsala pravou rukou. Její zdravotní stav byl v okamžiku podpisu závěti dobrý. Huř viděla a slyšela, ale jinak byla v pořádku.

Svědci podpisu závěti Mgr. Pxx Pxx a Lxx Zxx byli slyšeni již v přípravném řízení, byl s nimi sepsán protokol o výslechu svědka. Jejich výpověď v přípravném řízení byla pořízena v souladu s platným trestním řádem a je použitelná, jako důkaz, i u hlavního líčení. Mgr. Pxx Pxx v přípravném řízení uvedl, že Vxx Hxx jej počátkem léta roku 2000 požádal, zda by nemohl být svědkem podpisu závěti jeho příbuzné. On s tím souhlasil, proto jej obžalovaný později v létě kontaktoval, zda by s ním nemohl dojet na to místo, kde se to mělo podepsat. Společně se svědkem nasedla do auta k obžalovanému další osoba, nějaká žena a s tou se svědek seznámil. Jednalo se o paní Lxx Hxx, která měla být druhým svědkem při podpisu závěti. Obžalovaný je odvezl za xx, do obce xx, kde měla bydlet jeho příbuzná. Všichni z auta vystoupili a šli k rodinnému domu. Obžalovaný zaťukal na okno, ta paní se podívala, že to je on a otevřela jim vrata na dvorek. Na dvorku je obžalovaný nevděkem představil a paní je vyzvala, aby šli za ní do kuchyně. V kuchyni obžalovaný vytáhl z tašky závěť, přečetl její obsah, resp. byly tam dvě závěti shodného znění. Dal jí závěť na stůl, aby se na to ještě podívala a pak to podepsala. Následně závěť podepsal svědek a paní Hxx. V chalupě byli tak 10-15 minut, a poté je obžalovaný odvezl zpět do xx. Začátkem roku 2001 svědka obžalovaný kontaktoval s tím, že jeho příbuzná zemřela, zda by nemohl předložit notářce sepsanou závěť. Protože neměl důvod odmítnout, tak odnesl závěť Mgr. Hyrákové. Při podpisu závěti svědek nevyžadoval od příbuzné pana Hxx občanský průkaz, neboť k tomu neměl důvod a domníval se, že se jedná o Txx Rxx. Myslí si, že psychický stav paní Rxx byl přiměřený věku, při podpisu závěti seděla na židli u stolu.

U hlavního líčení svědek doplnil, že obžalovaný nazýval svou tetu Rxx. K popisu paní Rxx uvedl, že byla nízkého vzrůstu, vysokého věku, na očích měla brýle, na hlavě látkový šátek uvázaný pod bradou. Při podpisu závěti paní Rxx seděla, svědek a paní Hxx stáli po její levici, u stolu. Pan Hxx v okamžiku podpisu závěti stál za paní Rxx, v její

těsné blízkosti. Podpisování trvalo delší dobu. Skutečnost, že se jedná o Txx Rxx si svědek nijak neověřoval, s panem Hxx se zná delší dobu a neměl důvod mu nevěřit. On sám neviděl, že by paní Rxx někdo z přítomných účastníků při podpisu pomáhal, resp. paní Rxx při podpisu nikdo nepomáhal. Svědek neviděl, že by obžalovaný paní Rxx držel za loket, a to z důvodu jeho pozice, když ze svého místa něco takového ani dost dobře vidět nemohl. Pan Hxx stál za paní Rxx a svědek stál s paní Hxx po levé straně, neviděl, jestli někdo paní Rxx držel ze zadu za loket. Může potvrdit, že takovou pomoc neviděl. Svědek rovněž popsal, že v místnosti byl značný nepořádek, místnost byla chudě zařízená a všude pobíhaly slepice. Ten den měl na sobě rifle a triko s krátkým rukávem, slečna Hxx byla oblečena celá v černém. Jaké bylo počasí si nevzpomíná. Rovněž si nepamatuje, zda na stole ležel občanský průkaz Txx Rxx. Na tom stole byla spousta papírů, obalů od potravin a není schopen říci, zda mezi tím vším byl i občanský průkaz. Svědek několikrát zopakoval, že skutečně ze své pozice neviděl, zda obžalovaný Txx Rxx při podpisu závěti pomáhá, neboť Txx Rxx byla malého vzrůstu a obžalovaný Vxx Hxx se nad ní nakláněl. Datum na závěti vypisoval svědek. Při podpisu závěti paní Rxx nemůže vyloučit, že by se jí třásla ruka, ale nebyl to takový třes, že by ho to zaujalo. Jeden výtisk závěti si odvážel obžalovaný, jeden výtisk zůstal na tom stole. Jestliže mu obžalovaný předkládal výtisk závěti po smrti Txx Rxx, domnívá se, že šlo o ten, který si obžalovaný bral s sebou, a který podepisovali. Rozhodně neměl žádné pochybnosti o tom, že osoba, která závěť podepisovala byla paní Rxx.

Svědčce Lxx Zxx v přípravném řízení uvedla, že se s panem Hxx zná zhruba od svých od 17-ti let. V létě roku 2000, bylo to v červnu nebo červenci ji obžalovaný požádal, zda-li by se nezúčastnila, jako svědek, podepsání závěti. Říkal, že jde o jeho tetu, která bydlí kousíček za xx. Někdy v srpnu ji naložil do auta a jeli společně k bydlišti obžalovaného, kde čekal kamarád pana Hxx, pan Pxx Pxx, kterého předtím neznala. Společně jeli do vesnice xx, kde zastavili u kraje silnice a šli k domu, pan Hxx zaklepal na okno a zavolal na tetu. Společně obešli dům, tetu jim otevřela nejdřív vrata, vešli do dvora a potom do domu. V domě došli do takové kuchyňky, tetu si sedla ke stolu a pan Hxx jí přičetl obsah té závěti. Tetu řekla, že s tím souhlasí, aby to Vxx dostal, podepsala to, vlastně podepsala dvě vyhotovení závěti. Pak se podepsal pan Pxx a pak svědkyně. Jedna závěť zůstala u paní Rxx a druhou si vzal pan Hxx. Svědkyně tam vystupovala pod jménem Hxx, protože se tak v minulosti jmenovala. Paní Rxx při podpisu závěti měla na očích brýle a v době podpisu seděla za stolem. V té kuchyni byl nepořádek. Paní Rxx byla menšího vzrůstu, měla brýle, šátek a zástěru, její totožnost si neověřovali. Vzhledem k jejímu věku se domnívá, že byla v normálním psychickém stavu.

U hlavního líčení svědkyně dodala, že Txx Rxx oslovoval pan Hxx Rxx, uvedla, že závěti byly dvě, předtím závěť nečetla a nikdo ji nahlas nečetl. Paní Rxx si závěť přečetla a pak ji podepsala. V době, kdy podepisovala závěť, pan Hxx stál těsně za ní, svědkyně s panem Pxx stáli po její levici - pan Pxx blíže k paní Rxx, ona stála dál, stáli vedle sebe. Svědkyně viděla, jak paní Rxx závěť podepisuje, podepisovala jí sama, pan Hxx při podpisu paní Rxx zlehka přidržoval nad loktem, to viděla. Paní Rxx se ruka nijak zvlášť netřásla, tak normálně, jako u starého člověka. Svědkyně se opravila, že ruka se paní Rxx třásla viditelně, když jí pan Hxx ruku podržel, tak už se jí ruka třásla mírně. Svědkyně neví, jestli pan Pxx viděl, jak jí pan Hxx tu ruku drží, nebavili se o tom. Svědkyně nepřemýšlela o tom, zda tím, že jí ruku drží, nezpůsobil, že by se nepodepisovala sama, to ji nenapadlo, je vyučená prodavačka, s právními dokumenty se

do styku nikdy nedostala, závěť podepisovala poprvé. Totožnost té paní nezkoumala a neví o tom, že by na stole ležel její občanský průkaz. Při rozloučení si vzala jedno vyhotovení závěti paní Rxx, jedno pan Hxx, dále se o závěti nebavili. Žádné peníze od pana Hxx v souvislosti s podpisem závěti nedostala. Pan Hxx paní Rxx přidržoval její pravou ruku svou levou rukou. Svědkyně neví, zda-li jí ruku přidržoval před podpisem nebo po podpisu. Paní Rxx se podepisovala dvakrát, neboť byly dvě vyhotovení.

Svěděk Fxx Ixx, strýc obžalovaného Vxx Hxx vypověděl, že se závětí rozhodně nesouhlasí, neboť se domnívá, že by teta nikdy nic takového neudělala. Nikdy nehovořila o tom, že někomu něco odkáže a domnívá se, že ani nepočítala s tím, že by někdy mohla umřít. On sám Txx Rxx navštěvoval zhruba jednou až dvakrát do roka. Samozřejmě byl na pohřbu, který se konal v xx, pak se všichni sešli u sestry, tedy paní Ixx a při tomto posezení hovořili o všem, také se zmínili, co se udělá s chalupou, s pozůstalostí. Bylo jim řečeno od Hxx, že se to nějak spravedlivě rozdělí, což konkrétně řekl i jeho bratr Vxx Hxx. O žádné závěti se tam nehovořilo. U tohoto rozhovoru byli úplně všichni, včetně mladšího Vxx Hxx. Protože nevěřil tomu, že by teta závěť podepsala, podal trestní oznámení. Se svým bratrem Vxx Hxx příliš dobře nevychází.

Svěděk Vxx Hxx, otec obžalovaného uvedl, že Txx Rxx říkala, že chalupu odkáže tomu, kdo se o ní staral. Protože se o ní staral jeho syn Vxx, tak říkala, že chalupu dá jemu, říkala to někdy na podzim roku 2000. Jxx Ixx mu někdy na podzim řekl, že tu chalupu i les mají, ale nevzpomíná si, v jakém roce to bylo. Jeho syn mu pouze řekl, že závěť je sepsaná, ale více se o to nezajímal, nic bližšího mu syn neřekl. Na podzim, po sepsání závěti, mu teta řekla, že chalupu, les a všechno dala Vxx. Svědek si nevzpomíná, zda v této souvislosti použila slovo závěť. S panem Ixx se o rozdělení majetku paní Rxx nebavil, pan Ixx k nim přijel a říkal, že stejně tu chalupu a les Vxx má a o ničem jiném se nemluvilo.

Svěděk Ing. Jxx Šxx potvrdil, že Txx Rxx byla jeho teta, ke konci svého života špatně viděla, špatně slyšela a byla hodně nedůvěřivá. Nikdy před ním neříkala nic v tom smyslu, že by chtěla někomu něco odkázat. Domnívá se, že na jejím pohřbu se hovořilo o nějaké pozůstalosti, ale už si nevzpomíná v jakém směru. Po její smrti a předložení závěti svědek uvedl, že měl určité pochybnosti týkající se podpisu jeho tety na závěti. Rozhodně se mu paní Rxx nikdy nezmínila, že by chtěla, aby veškerý majetek dostal obžalovaný. On sám se domnívá, že by se pro závěť vůbec nerozhodla. Myslí si, že by nikoho cizího do chalupy nepustila, a to ani v přítomnosti osoby, kterou znala.

Ing. Mxx Šxx vypověděl, že Txx Rxx byla sestrou jeho matky, tedy jeho tetou. Ke konci života nosila silné brýle, špatně viděla, on sám ji naposledy viděl asi tak 5 let před smrtí. Když byli rodiče naživu, tak tetu navštěvoval jednou či dvakrát do roka, po jejich smrti už tetu nenavštěvoval. Po pohřbu byla smuteční hostina, která se konala u sestry, povídalo se, vzpomínalo a někdo začal hovořit i o závěti. Vxx to rozhodně nebyl, neřekl, že bude dědit. Teta hodně šetřila, vždycky u ní byl velký nepořádek, po domě chodily slepice apod.

Svěděk Jxx Ixx uvedl, že Txx Rxx byla sestrou jeho matky. Pokud jde o její pohřeb, tam sešli všichni příbuzní a už na pohřbu se svědek ptal, zda existuje nějaká závěť. Vxx Hxx starší a mladší mu řekli, že o ničem takovém neví. Když potom došlo

k projednávání dědictví, tak se mu zdálo divné, že se najednou objevila závěť a začal kolem toho jednat. Pak si vzpomněl na to, že zhruba před 3 až 5 lety, když byl u paní Rxx, kterou celkem pravidelně navštěvoval, mu dala papír, který jí dal Vxx s tím, že od ní chce chalupu. Ona svědkovi tehdy řekla, že Vxx chalupu dát nechce, na to jí svědek odpověděl, že když dát chalupu nechce, tak je to hotové a dále se o celou záležitost nestaral. Od srpna roku 2000 byl u Txx Rxx asi dvakrát nebo čtyřikrát a nikdy se mu o žádné závěti nezmínila. U hlavního líčení svědek doplnil, že Vxx Hxx mladší chodil tetě nakupovat a staral se o ni, rovněž zařizoval pohřeb. Ona sama měla za života strach, něco někomu dávat. V roce 2000 byla paní Rxx stejná jako v předchozí době, spíše na tom byla hůře pohybově, méně viděla a méně slyšela, ale byla orientovaná. K cizím lidem neměla důvěru, nikoho cizího by do objektu nepustila, a to i kdyby šel s někým, koho znala.

V přípravném řízení byla slyšena svědkyně Dxx Hxx, sestra obžalovaného, která potvrdila, že se jí tetě několikrát zmínila o tom, že barák bude Vxx a jí samotnou hodně zarazilo, jak vůbec někdo může závěť zpochybňovat, neboť Vxx byl jediný, kdo se o tetu staral. Rovněž v přípravném řízení slyšený Rxx Hxx, bratr obžalovaného, uvedl, že je nesmysl, aby podpis tety na závěti byl zfalšovaný a potvrdil, že na podzim roku 2000 mu tetě řekla, že bráchovi už tu chalupu dala.

Svědek Bxx Pxx v přípravném řízení uvedl, že od roku 1963 dělal účetního v JZD Velká Radouň a paní Rxx znal od malička. Protože v roce 1999 se na členské schůzi většina členů družstva rozhodla, že bude založena akciová společnost, do které se vloží majetkové podíly, tak požádali Vxx Nxx, aby zašla za paní Rxx, která nikam nechodila, a zeptala se jí, zda-li je ochotná postoupit svůj majetkový podíl ve družstvu ve prospěch akciové společnosti. Paní Nxx řekla, že paní Rxx souhlasí, proto svědek přišel 30. srpna 1999 za paní Rxx domů. Zaklepal na okno, paní Rxx otevřela, on se jí představil, ona ho poznala podle hlasu i podle obličeje. Velice špatně viděla a měla hrozně silné brýle. Pustila jej do kuchyně, kde jí všechno přečetl, přečetl jí smlouvu o postoupení pohledávky, žádost o vydání vnosové a transformační části a ještě upisovací listinu. Všechny listiny jí ukázal a ona je potom podepsala. Hodně špatně viděla na řádky, musel jí přesně ukázat místo, kde se má podepsat, nemohla se trefit do jedné řádky a nedokázala psát rovně. V žádném případě nebyla schopna si to přečíst sama, ale on jí to přečetl, respektive by možná byla schopná si to přečíst, ale trvalo by jí to strašně dlouho. Jako člověk, který ji znal celý život, uvedl, že Txx Rxx byla velice šetrná, žili jako po starodávnu a nevěří tomu, že by za svého života něco někomu dala. K osobě obžalovaného nemůže nic uvést, neboť se s ním vůbec neznal.

Svědkyně Vxx Nxx, rovněž slyšená v přípravném řízení, potvrdila, že Txx Rxx špatně viděla, špatně slyšela, je pravdou, že jednou jí něco poslali z družstva, ona tomu vůbec nerozuměla, i když jí to třikrát přečetla, nedokázala pochopit obsah, tak to svědkyně vzala a poslala zpět do družstva, aby si to s ní vyřídili sami. Ví o tom, že Vxx Hxx se o ní staral, ale nikdy se nezmiňovala o žádné závěti.

Svědkyně Rxx Kxx v přípravném řízení uvedla, že byla přímou sousedkou paní Rxx. Obžalovaného zná, protože ho občas u paní Rxx viděla. Paní Rxx znala dlouho, byla to sousedka, dávala jim vajíčka a oni jí zase nosili zbytky jídla. O Vxx říkala, že jí poveze k doktorovi a že jí pomáhá, říkala, že ta chalupa bude jednou jeho, a proto jí musí pomáhat. Nevzpomíná si, že by se někdy zmínila o závěti. Za paní Rxx nikdy žádný

důchod nepodepisovala a balíky také ne, paní Rxx byla pořád doma a problémy s doručováním neměla. V minulosti jí paní Rxx řekla, že chalupa bude Vxx.

Jako poslední svědkyně byla slyšena matka obžalovaného Dxx Hxx, která zopakovala, že Rxx jí několikrát říkala, že chalupa bude Vxx, protože se Vxx o ní stará, a protože sama neměla děti, chtěla Vxx jakoby za vlastního. O tom, že závěť existovala svědkyně ví, protože její syn se s někým radil, jak to má udělat a také jí řekl, že už to byli podepsat. Jestliže se hovořilo o chalupě, tak se svědkyně domnívá, že Txx Rxx měla na mysli nejen chalupu, ale všechno, co k tomu patří, tedy i případné vkladní knížky.

Sporná závěť byla v přípravném řízení, i později u hlavního líčení, podrobena několikerému znaleckému zkoumání. Nejprve Kriminální ústav v Praze zpracoval odborné vyjádření prostřednictvím JUDr. Jiřího Straky, který vypovídal i u hlavního líčení. Závěr odborného vyjádření zněl, že podpis zůstavitelky Txx Rxx není pravým podpisem Txx Rxx, jejíž srovnávací materiály byly ke zkoumání předloženy. Jde o padělek vyhotovený se snahou o nápodobu vzoru pravého podpisu.

Následně byl v přípravném řízení k trestnímu řízení přibrán znalec z oboru písmoznalectví JUDr. Petr Blažek, který v závěrech svého znaleckého posudku uvedl, že fyzická dispozice pisatelky Txx Rxx k provedení podpisu byla v posledním čtvrtletí jejího života snížena a silně narušena. Návrat ke spontánnímu psaní by byl krátkodobě možný pouze po lékařské medikamentózní léčbě, při které by se psychický stav pisatelky upravil tak, aby měl vliv i na fyzický stav kostro-svalového aparátu zapojeného do procesu psaní. Podpis zůstavitelky na závěti s datem podpisu v xx dne 5. 8. 2000 není pravým podpisem Txx Rxx, nar. xx a je jeho nedokonalou napodobeninou. Tento závěr je platný i pro případ krátkodobého zlepšení fyzických sil pisatelky.

Obžalovaný, po nařízení hlavního líčení, předložil prostřednictvím svého obhájce znalecký posudek z oboru písmo-znalectví zpracovaný PhDr. Jiřím Valeškou. PhDr. Jiří Valeška na základě výsledku podrobných analýz a komparací předložených materiálů a po komplexním vyhodnocení všech nálezů, uvedl, že nelze vyslovit kategorický závěr o pravosti podpisu Txx Rxx. Z teoretických možností přicházejí v úvahu dvě verze, které však není možné kategoricky ani prokázat, ani vyloučit, a proto uvedené závěry jsou pouze pravděpodobnosti. Z expertního hlediska je sice pravděpodobnější verze, že sporný podpis znění Txx Rxx na závěti ze dne 5. 8. 2000 není pravým podpisem Txx Rxx, avšak současně nelze vyloučit ani verzi, že sporný podpis byl napsán zůstavitelkou za větší fyzické pomoci jiné osoby, která ovlivnila úroveň písemného projevu a pozměnila některé obecné i morfologické charakteristiky spontánních podpisů zůstavitelky.

Protože v přípravném řízení nehovořil obžalovaný ani svědci o podpírání lokte pisatelky, byl u hlavního líčení vyslechnuti JUDr. Jiří Straka a JUDr. Petr Blažek, k otázce, zda-li by tato zmíněná skutečnost měla nějaký vliv na závěr zpracovaného odborného vyjádření a znaleckého posudku.

JUDr. Petr Blažek se ve své výpovědi zabýval fenoménem vedené ruky a podpírané ruky. Uvedl, že vedená ruka znamená, když někdo někoho drží za zápěstí a

pokud někdo někoho drží za loket, jedná se o systém podpírané ruky, kdy spíše jde o to, aby se pisatel udržel na řádce, ale podpíraná ruka nemá vliv na systém psaní, když zápěstí je volné. Systém psaní znamená souhrn návyků vytvářejících individuální rukopis. U podpírané ruky by při podpisu byly pouze znaky rukopisu paní Rxx, nikoliv znaky cizího rukopisu, které by se objevily při systému vedené ruky. Právě znaky cizího rukopisu byly v podpisu nalezeny. Z podpisu je navíc obtížně zjistitelné, zda ruka byla skutečně podpírána. Podpíraná ruka nemůže zlepšit podpis tak, aby byl dokonalejší, než podpis pisatele před rokem.

JUDr. Jiří Straka vypověděl, že nesouhlasí v žádném případě se závěry PhDr. Jiřího Valešky a domnívá se, že tento posudek obsahuje závažná nepravdivá tvrzení. Je vyloučeno, aby sporné znaky podpisu zůstavitelky Txx Rxx byly způsobeny tím, že by jí někdo podpíral ruku v předloktí. Podpírání lokte by nemělo vliv na jemnou motoriku psaní, která je tvořena převážně prsty a zčásti zápěstím. Není možné, aby podpírání lokte, odstranilo stařecké třesy. Zkoumáním ručního písma se znalec zabývá již 30 let a nezná literaturu ani případy, které PhDr. Valeška zmínil, že se jaksi znalci v tomto případě mýlí. Znaky uvedené v podpisu Txx Rxx jsou natolik v rozporu s úrovní jejich psychomotorických dovedností, že je možné určit, že podpis není pravý. Není možné učinit závěr, že podpis je pravý a byl napsán s pomocí vedené ruky. Je možné pouze stanovit závěr, že podpis je nebo není pravý. Podpis psaný za pomoci vedené ruky (nikoliv podpírané ruky) by bylo možné odhalit pouze za situace, že by vykazoval znaky jiného rukopisu.

PhDr. Jiří Valeška zpracovatel sporného znaleckého posudku, u hlavního líčení popsal, že existují dvě formy pomoci při sepisování závětí, a to podpírání ruky a vedení ruky. V daném případě vyloučil, že by šlo o vedení ruky. U srovnávacích materiálů neshledal u pisatelky stařecký třes, tzn. chvění prstů ruky. Jedná se o písmo nízké písarské úrovně. Pokud se chvěje ruka při nervovém vypětí, těžko se dají odlišit znaky, které vnesl do podpisu ten, kdo ruku podpírá, od znaků vnesených padělatelem, neboť znaky, které vznikly podpíráním ruky a padělatelem nelze odlišit. V písmu paní Rxx našel znalec cizí znaky, kterých není tolik, ale mohly by odpovídat tomu, že je tam vnesla jiná osoba. Při podpírání ruky by se neměly vyskytovat cizí znaky rukopisu, nicméně stanovisko JUDr. Straky je příliš černobílé a nelze vyloučit, že cizí znaky zde vznikaly podpíráním ruky, byť tato skutečnost není tak častá. Kdyby se o podpírání obžalovaný a svědci nezmiňovali, pak by se znalec přikláněl k tomu, že podpis není pravým podpisem pisatelky.

I po slyšení všech tří znalců v rámci hlavního líčení se zcela nepodařilo odstranit pochybnosti vnesené do celé záležitosti PhDr. Valeškou. Posouzení pravosti podpisu není, dle názoru soudu, natolik složitou problematikou, aby muselo být řešeno znaleckým posudkem ve smyslu § 105 odst.1 tr. řádu, přesto orgány činné v přípravném řízení, přibrali nad rámec zhotoveného odborného vyjádření k trestnímu řízení znalce, který znovu zkoumal pravost podpisu zůstavitelky Txx Rxx. Závěry znalce přibráného v přípravném řízení a zpracovatele odborného vyjádření jsou shodné. Odborné vyjádření ani znalecký posudek se ve svých závěrech nezabývají možností podpírané ruky, neboť ani svědci, ani obžalovaný o této skutečnosti v přípravném řízení nehovoří. Obžalovaný si u hlavního líčení náhle vzpomíná, že Txx Rxx při podepisování závětí podpíral loket a

paměť se v tomto směru navrácí i svědkyni Hxx. V této souvislosti pak obžalovaný překládá znalecký posudek, který si nechal zpracovat od PhDr. Jiřího Valešky, jenž za situace, že obžalovaný a svědkyně hovoří o podpírané ruce, připouští variantu, že podpis Txx Rxx mohl být jejím pravým podpisem, a sporné znaky podpisu vznikly právě za situace podpíraného lokte. Pokud by obžalovaný ani svědkyně o systému podpírané ruky nehovořili, pak by se znalec přikláněl k závěru, že sporný podpis není pravým podpisem Txx Rxx.

JUDr. Straka, PhDr. Valeška i JUDr. Blažek použili při zhotovování znaleckých posudků a odborného vyjádření shodných metod a došli ke stejným nálezům ohledně shodných, podobných a rozdílných znaků v podpisu zůstavitelky Txx Rxx. PhDr. Valeška však hodnotí tento objektivní nález odlišně od JUDr. Straky a JUDr. Blažka a připouští, že sporný podpis mohl vzniknout za pomoci jiné osoby. Tuto skutečnost JUDr. Straka a JUDr. Blažek kategoricky vylučují. Všichni znalci shodně popisují fenomén vedené a podpírané ruky. Rovněž se všichni shodují na skutečnosti, že znaky cizího rukopisu se v podpisu osoby objeví pouze za situace, kdy dojde k vedení ruky. Tento závěr se jeví soudu, jako logický, neboť znalci ve shodě uvádějí, že motorika psaní odvisí od záprstí a zápěstí, loket nemá na motoriku psaní vliv. Obžalovaný několikrát opakoval, že Txx Rxx lehce přidržel za loket. Nehovořil o pevném držení, které by mohlo být považováno za vedenou ruku, obžalovaný lehce přidržel loket Txx Rxx a jeho jednání lze označit za fenomén podpírané ruky. Jestliže motorické pohyby ovlivňující psaní vnikají v záprstí a zápěstí, které měla Txx Rxx při podpisu volné, je logické, že podpírání lokte nemohlo mít na kvalitu podpisu žádný vliv a pokud by obžalovaný loket Txx Rxx nevedl (o čemž ve své výpovědi nehovoří) nemohly by být tímto způsobem vneseny cizí znaky do podpisu zůstavitelky. Přesto PhDr. Valeška, který je zkušeným písmoznalcem, tuto variantu připouští. Další dva zkušební znalci považují závěry PhDr. Valešky za nepodložené a účelové.

I když soud shledává závěry JUDr. Straky a JUDr. Blažka přesvědčivými, domnívá se, že mu nepřísluší hodnotit, zda mohly být znaky cizího rukopisu vneseny do podpisu zůstavitelky pouhým podepřením lokte či nikoliv a ve svých shora uvedených úvahách, jakkoliv je přesvědčen o jejich logičnosti, řeší otázky příslušející znalci. Pochybnost vnesenou PhDr. Valeškou by měl odstranit revizní znalecký posudek, který soud k objasnění této otázky zadal.

Soud se podrobně zabýval otázkou, kterému znalci, případně znaleckému ústavu posudek zadat. Zpracováním revizního posudku pověřil kriminalistický ústav v Praze, neboť kriminalistický ústav je bezpochyby největší autoritou v tomto oboru. Obhájce obžalovaného namítal, že kriminalistický ústav v Praze je institucí, jež je v této věci podjatá, neboť již zpracovával odborné vyjádření prostřednictvím JUDr. Straky. Po novele trestního řádu není nutné k reviznímu znaleckému posudku přibírat znalecký ústav, ale postačí zadat znalecký posudek jinému znalci.

Soud se s námitkou obhajoby neztotožnil. I když již ve věci bylo jednou pravomocně rozhodnuto a Krajský soud v Českých Budějovicích ve svém usnesení č.j. 23To 352/2005-374 ze dne 7.3.2005 uvedl, že námitce obhajoby je třeba vyhovět a

poukázal na rozhodnutí Ústavního soudu III.ÚS 441/2004 ze dne 12.1.2005, ani s tímto názorem se okresní soud neztotožnil.

Písmoznalectví je specifickým oborem. V oboru písmoznalectví - ruční písmo – působí celkem 11 soudních znalců a dva znalecké ústavy. Kromě Kriminalistického ústavu v Praze je to Technický a zkušební ústav telekomunikací a pošt Praha, kde znaleckou činnost vykonává Mgr. Jiřina Straková, manželka JUDr. Straky, který zpracovával odborné vyjádření. I když trestní řád připouští zadat revizní posudek pouze znalci nikoliv znaleckému ústavu, soudní praxe při zadávání revizních posudků zpravidla pověřuje znalecké ústavy, neboť ctí jejich autoritu. Soud proto tuto námitku obhajoby neuznal.

Obhájce dále namítal, že podjatost kriminalistického ústavu, lze analogicky odvodit např. od zákona o advokacii, kdy je-li vyloučen z obhajoby advokát ze sdružení či veřejné obchodní společnosti, je automaticky vyloučen z obhajoby každý advokát, který je členem takového sdružení. V tomto případě, dle názoru soudu, vychází zákon o advokacii z toho, že advokáti působící ve sdružení či veřejné obchodní společnosti společně podnikají, což není případ JUDr. Straky a Mgr. Švandy. Oba jmenovaní působí, jako samostatní zaměstnanci kriminalistického ústavu a jsou oprávněni za tento ústav podávat znalecké posudky. Pokud by soud této námitce přisvědčil, znamenalo by to automaticky podjatost jakýchkoliv dvou zaměstnanců jakékoliv instituce rozhodujících ve shodné věci, neboť by se vždy uplatnila námitka podjatosti, kdy přece nemohou rozdílně rozhodnout 2 různí zaměstnanci téhož zaměstnavatele.

I přes námitky obhajoby soud k trestnímu řízení přibral kriminalistický ústav, neboť druhý ústav zapsaný v seznamu znalců zpracovává znalecké posudky prostřednictvím manželky JUDr. Straky. Soud nepověřil zhotovením revizního znaleckého posudku jiného znalce ani vysokou školu, neboť v této věci nemá důvodu nevěřit znalci Mgr. Švandovi, který při svém opakovaném výslechu u hlavního líčení dne 28.7.2005 po dotazu předsedkyně senátu na vztahy mezi jednotlivými znalci z oboru písmoznalectví uvedl, že pokud někdo dobře ovládá písmoznalectví, musel projít praxí u kriminalistického ústavu, a tak by námitka podjatosti mohla být vznesena ke kterémukoliv ze znalců, kteří prošli kriminalistickým ústavem. Proškolení znalců je u kriminalistickém ústavu velmi náročné a písmoznalec zde získá potřebnou praxi. Písmoznalci pracují u kriminalistického ústavu na základě osvědčení uděleného po zpracování nejméně 50 případů, kontrolního případu a absolvování teoretické zkoušky před komisí ředitele KÚP. V civilním sektoru vede zkušební komisi PhDr. Valeška, který patřil k jednomu z prvních pracovníků kriminalistického ústavu, v současné době je v důchodu. Písmoznalectví nelze nastudovat samostudiem, ale je třeba absolvovat odbornou praxi pod vedením zkušeného znalce. Pokud znalec tuto praxi nemá, nezbaví se některých chyb a ty může dále přenášet. Mgr. Švanda by proto ke zpracování znaleckého posudku nedoporučil ty znalce, kteří nedělají tuto práci na plný úvazek nebo nemají potřebnou praxi (namátkou jmenoval Mgr. Steinhäzelovou, Ing. Mazánka, PhDr. Hanykovou, Mgr. Pospíšila). S JUDr. Strakou jsou kolegové, po určitou dobu byl JUDr. Straka jeho formálním nadřízeným (zástupcem vedoucího odboru, který přiděluje agendu v případě nepřítomnosti vedoucího a rozděljuje poštu), v současné době je zástupcem vedoucího odboru Mgr. Švanda. Mgr. Švanda dále uvedl, že si nedovede představit, že by se písmoznalectví vyučovalo na vysoké škole, pokud by skutečně někdo

vyučoval písmoznalectví, nikoliv grafologii, a měl by potřebné zkušenosti, musel by projít kriminalistickým ústavem. Za této situace by se soud, při příbrání znalce ke zpracování revizního ze seznamu znalců, vystavil riziku, že podaný znalecký posudek by byl buď nekvalitní nebo by byl zpracováván někým, kdo kriminalistickým ústavem prošel a tudíž by i vůči tomuto znalci mohla být vznesena shodná námitka podjatosti. Soud v této věci zdůrazňuje, že PhDr. Valeška byl jedním z prvních zaměstnanců kriminalistického ústavu, je významným znalcem v tomto oboru a používá shodné metody, jako znalci kriminalistického ústavu. Je s podivem, že obhajoba po seznámení s těmito skutečnostmi rovněž nenamítla jeho podjatost a nenavrhlá soudu, aby k tomuto důkazu nepřihlížela.

V revizním znaleckém posudku KÚP Praha je jednoznačně uvedeno, že sporný podpis znění Txx Rxx v rubrice zůstavitelka na závěti ze dne 5. 8. 2000, není pravým podpisem Txx Rxx, ale jedná se o padělek typu napodobeniny z volné ruky, podle vzoru předlohy. U takto koncipovaného podpisu je přitom vyloučena identifikace pisatele, neboť padělatel se podle svých schopností snaží co nejvíce graficky i kvalitativně přizpůsobit předloze napodobovaného podpisu a zpravidla v něm nezanechá žádné stopy vlastního rukopisu, podle kterých by bylo možné jej ztotožnit. Revizní znalecký posudek se dopodrobna vypořádal se závěry, které ve svém znaleckém posudku uváděl PhDr. Jiří Valeška. Jestliže podepisující osobě Txx Rxx měla být zlehka přidržena ruka další osobou v oblasti nadloktí, je naprosto vyloučeno, že by takto nevýrazný kontakt mohl přispět ke zkvalitnění psacího pohybu do té míry, aby z něj odstranil již rozvinutý stařecký tremor a změnil systém tvoření některých písmen, neboť nadloktí neovlivňuje přímo jemnou motoriku, kterou ovlivňuje pouze zápěstí a prsty. Kvalitativní i morfologické změny v inkriminovaném podpisu nalezené, by mohly vzniknout pouze za předpokladu, že by se jednalo o tzv. podpis vedenou rukou, což však obžalovaný i svědci vylučují. Ke znaleckému posudku JUDr. Petra Blažka nemá znalecký ústav výraznějších připomínek. Pokud jde o znalecký posudek znalce PhDr. Jiřího Valešky, znalecký ústav uvádí, že nedochází mezi znalcem kriminalistickým ústavem a znalcem PhDr. Jiřím Valeškou ani znalcem JUDr. Petrem Blažkem při rozvrstvení znaků shodných či podobných a znaků rozdílných v porovnávání podpisů k zásadnějším neshodám. Zcela odlišný je však pohled na míru jejich identifikační hodnoty a jejich interpretace. Znalecký ústav uvádí, že je nepochopitelné, že znalec formátu pana PhDr. Valešky zachovává při stanovení svých závěrů naprosto zbytečnou opatrnost až nerozhodnost v případě, který není z expertního hlediska nijak složitý nebo jinak náročný.

Některé argumentace a námitky znalce PhDr. Jiřího Valešky jsou velmi obtížně srozumitelné i obtížně pochopitelné. První námitka zní, že úvahy JUDr. Petra Blažka jsou ovlivněny nejasnostmi v datu úmrtí zůstavitelky. Podrobnou analýzou spontánních podpisů Txx Rxx bylo zjištěno, že její písařská schopnost byla silně narušena. Neexistují žádné dostupné informace ani důkazy o tom, že by písařské schopnosti Txx Rxx mohly být v následujících třech měsících do podpisu inkriminované závěti z 5. 8. 2000 kvalitativně ovlivněny intenzivní medikamentózní léčbou a lze logicky předpokládat, že se její písařské dispozice nijak výrazně nezměnily, pokud se dokonce nezhoršily. Absenci srovnávacích materiálů podpisu zůstavitelky z období červen - srpen 2000 nepovažuje znalecký ústav za překážku pro jimi stanovený kategorický závěr, ani za přesvědčivý

argument, který by mohl vysvětlit skutečnost, že sporný podpis na závěti z 5. 8. 2000 je vyhotoven s kvalitativně vyšší písarskou úrovní, než které byla Txx Rxx v daném období vůbec schopna dosáhnout.

Kriminalistický ústav rovněž nesouhlasí s nepřijatelnou námitkou PhDr. Jiřího Valešky, že nelze vyloučit verzi, že sporný podpis byl napsán zůstavitelkou za větší fyzické pomoci jiné osoby, která ovlivnila úroveň písemného projevu a pozměnila některé obecné i morfologické charakteristiky spontánních podpisů zůstavitelky. Kriminalistický ústav k této námitce uvádí, že byly zjištěny rozdíly v podpisu Txx Rxx a pokud by tyto rozdíly měly vzniknout projevem rukopisu jiné osoby vzniklé v důsledku pomoci zůstavitelce při podepisování, muselo by k těmto změnám podpisu dojít pouze nikoli za významnější, ale za velmi významné až dominantní pomoci této jiné osoby, tedy pouze pokud by se jednalo o podpis vyhotovený vedenou rukou v oblasti prstů nebo zápěstí. Tento způsob je však z výpovědi obžalovaného i svědků zcela vyloučen. Pouze lehké přidržení ruky v nadloktí nelze považovat za významnější fyzickou pomoc jiné osoby.

Při výslechu před soudem Mgr. Švanda zopakoval své závěry a nad rámec dodal, že PhDr. Valeška je zkušeným znalcem a on sám nemohl uvěřit tomu, že znalecký posudek zpracovával. V posudku uvádí kdyby a mohlo by, aniž by to podložil důkazy. V jeho znaleckém posudku nejsou doloženy žádné případy z praxe a i experimenty, o kterých hovoří, proto jeho tvrzení, že podpis Txx Rxx mohl vzniknout za pomoci jiné osoby považuje znalec za pouhou spekulaci.

Po provedeném dokazování dospěl soud k následujícím závěrům:

Z odborného vyjádření, ze znaleckého posudku zpracovaného znalcem JUDr. Petrem Blažkem i z revizního znaleckého posudku Kriminalistického ústavu v Praze jednoznačně vyplývá, že sporný podpis znění Txx Rxx v rubrice zůstavitelka na závěti ze dne 5. 8. 2000 není pravým podpisem Txx Rxx. Zároveň nelze určit, kdo je pisatelem tohoto sporného podpisu. Na tomto závěru se shodují všichni znalci kromě PhDr. Jiřího Valešky, který zpracovával znalecký posudek na žádost obhajoby. Závěry PhDr. Jiřího Valešky, který připouští možnost, že by podpis zůstavitelky byl pravým podpisem vzniklým za pomoci jiné osoby, například přidržováním nadloktí při podpisu zůstavitelky, byly zcela vyvráceny dalšími znalci, včetně znaleckého posudku zhotoveného Kriminalistickým ústavem v Praze. Za této situace je zřejmé, že posudek podávaný PhDr. Jiřím Valeškou byl účelový, podávaný se záměrem prospět obžalovanému a narušit jednoznačné závěry již zpracovaného odborného vyjádření a znaleckého posudku neopodstatněnými pochybnostmi.

Soud vychází z jednoznačného závěru, že podpis Txx Rxx uvedený na závěti ze dne 5. 8. 2000 není jejím pravým podpisem. S tímto zjištěním korespondují i výpovědi svědků, kteří byli ve styku s Txx Rxx a všichni se shodují na tom, že Txx Rxx nebyla osobou, která by někomu něco za života darovala. Rovněž si svědci nedovedou představit, že by podepsala závěť. I když se na jejím pohřbu o pozůstalosti hovořilo, nikdo z blízké rodiny obžalovaného ani sám obžalovaný se o existenci závěti nezmínil. Obžalovaný i údajní svědci podpisu závěti navíc hovoří o druhém vyhotovení závěti, které si ponechala Txx Rxx, to se však nikdy nenašlo.

Za této situace je zřejmé, že podpis na závěti nemohl vzniknout tak, jak uvádí obžalovaný Vxx Hxx a svědci údajného podpisu závěti Mgr. Pxx Pxx a Lxx Zxx.

Obžalovaný účelově v průběhu trestního řízení mění svou výpověď, když až u hlavního líčení uvádí, že při podpisu Txx Rxx pomáhal tím, že ji držel za pravé nadloktí. Rovněž svědci podpisu se v přípravném řízení o této skutečnosti nezmiňují, svědkyně Lxx Zxx u hlavního líčení potvrzuje, že obžalovaný držel Txx Rxx při podpisu za nadloktí. Oba svědci Mgr. Pxx Pxx i svědkyně Lxx Zxx u hlavního líčení podrobně popisují postavení jednotlivých osob v době, kdy Txx Rxx závěť podepisovala. Oba se shodují na tom, že Txx Rxx psala pravou rukou a oba svědci stáli po její levici. Za pravou rukou pak stál obžalovaný Vxx Hxx. Svědek Pxx Pxx, ač stál blíže k Txx Rxx neviděl, že by obžalovaný podpíral loket Txx Rxx při podpisu závěti, Lxx Zxx, která stála vedle Mgr. Pxx, dál od Txx Rxx podpírání lokte viděla. Jak svědci, tak obžalovaný shodně popisují způsob, jakým přijeli do xx a jak obžalovaný zaklepal na okno a Txx Rxx je pustila před dvorek do kuchyně, kde byl značný nepořádek, shodně popisují i osobu Txx Rxx jako starou drobnou paní s šátkem na hlavě a se zástěrou. Zatímco obžalovaný uvádí, že na stole při podepisování závěti byl položen její občanský průkaz, svědci se shodují, že občanský průkaz neviděli a její totožnost nekontrolovali. Zatímco svědkyně Lxx Zxx uvádí, že je prodavačka a s podobnými záležitostmi nemá zkušenost, chování Mgr. Pxx, který je vystudovaným právníkem a v době údajného podpisu závěti absolvoval přípravnou čekatelskou praxi, aby se mohl stát státním zástupcem, je velmi nestandardní.

Vzhledem k tomu, co v průběhu trestního řízení vypovídali ostatní slyšení svědci, a to ať už příbuzní zemřelé Txx Rxx nebo její sousedka Rxx Kxx či svědci Bxx Pxx a Vxx Nxx, lze o osobě Txx Rxx konstatovat, že se v roce 2000 jednalo o starou paní, která o sebe příliš nedbala a v domě měla značný nepořádek. Velmi špatně slyšela, a proto z domu bez doprovodu téměř nevycházela. Txx Rxx byla k lidem nedůvěřivá. Pokud k ní chtěl někdo přijít na návštěvu musel nejdřív zaťukat na okno, ona si návštěvu prohlédla a teprve následně otevřela vrata vedoucí na dvůr a návštěvu zavedla do kuchyně. Jak obžalovaný, tak svědci se shodují na tom, že Txx Rxx je tímto způsobem pustila do svého domu. Ani popis osoby Txx Rxx uvedený obžalovaným, Mgr. Pxx Pxx a Lxx Zxx není v rozporu s tím, co uvádějí ostatní svědci.

Podpis na závěti ze dne 5.8.2000 však není pravým podpisem Txx Rxx. Za této situace se nabízí pouze 2 verze, jak k podpisu na závěti došlo :

První verzí může být skutečnost, že obžalovaný zavezl svědky do xx a jako Txx Rxx představil oběma svědkům osobu, která ve skutečnosti Txx Rxx nebyla. Nicméně popis domu Txx Rxx i její osoby svědky Mgr. Pxx Pxx a Lxx Zxx je shodný, jako popis domu i osoby Txx Rxx podávaný ostatními svědky. Soud pochybuje, že by v xx byl stejně koncipovaný dům, se stejným nepořádkem, jako měla Txx Rxx. Obžalovaný musel přivést svědky do skutečného domu Txx Rxx. Txx Rxx však byla osobou, která bez doprovodu, jenž jí v posledních letech života dělal převážně obžalovaný, nikam nevyšla. Obžalovaný byl v domě společně se svědky. Existovala vůbec osoba, které by Txx Rxx uvěřila natolik, že by se od ní nechala odvézt mimo dům ? Oba svědci jsou mladí, dobře

vidí a pozorovali Txx Rxx z bezprostřední blízkosti nejméně 10 minut. Oba se shodují na popisu staré ženy, která měla na hlavě šátek a na nose brýle. Do obličeje jí oba svědci viděli dobře, nikdo z nich se nezmiňuje, že by Txx Rxx měla šátek přes obličej. Za takové

situace by Txx Rxx musela hrát její vrstevnice a tuto možnost, soud zcela vylučuje, neboť považuje za nemožné, aby se žena ve věku okolo 80 roku věku podrobila něčemu podobnému.

Za mnohem pravděpodobnější soud považuje verzi, že k podpisu sporné závěti svědky došlo na jiném místě aniž by svědci byli přítomni podpisu osoby závěť činící. Jestli svědci podepsali závěť, na které ještě nebyl podpis zůstavitelky nebo zda svědci podepsali závěť již s podpisem zůstavitelky je v daném případě nerozhodné. Svědci Lxx Zxx a Mgr. Pxx Pxx zjevně, i přes zákonné poučení, vypovídali v průběhu trestního řízení nepravdivě. Zda-li pouze podali nepravdivou výpověď ve prospěch obžalovaného Hxx nebo se na trestné činnosti obžalovaného významněji podíleli, by mělo být předmětem dalšího trestního řízení. A soud touto cestou dává podnět k zahájení trestního stíhání Mgr. Pxx Pxx a Lxx Zxx minimálně pro podezření ze spáchání trestného činu křivé výpovědi podle § 175 odst.1 tr. zákona.

Nad rámec trestního řízení považuje soud za nutné zmínit, že zatímco svědek Mgr. Pxx Pxx a obžalovaný trvali na tom, že obžalovaný obsah závěti zůstavitelce přečetl, Lxx Zxx nic takového neuvádí a naopak popisuje, že Txx Rxx si závěť přečetla sama. Její schopnost přečíst si sama závěť však téměř vylučuje svědek Bxx Pxx, který s Txx Rxx jednal při obdobné příležitosti téměř rok před tím, než k údajnému podepsání závěti došlo. Nad rámec trestního řízení, je třeba připomenout § 476d) odst. 4 občanského zákoníku, který výslovně upravuje postup při podepisování závěti u osob neslyšících, nebo u osob, které nemohou číst nebo psát. Tyto osoby mohou projevit poslední vůli formou notářského zápisu nebo před třemi současně přítomnými svědky ovládajícími znakovou řeč, a to v listině, která musí být tlumočena do znakové řeči. Txx Rxx v době, kdy mělo dojít k údajnému sepsání závěti, byla zcela jistě osobou, která nebyla schopna číst, slyšela velmi obtížně. Závěť by ke své platnosti potřebovala být podepsána před třemi najednou přítomnými svědky a v textu závěti by mělo být uvedeno, že zůstavitel nemůže číst nebo psát, mělo by zde být uvedeno, kdo listinu napsal, kdo jí nahlas přečetl a jakým způsobem zůstavitel potvrdil, že listina obsahuje jeho pravou vůli. Soud připomíná i skutečnost, že předčítatelem závěti nemůže být osoba, která z této závěti má prospěch. Za situace, kdy obsah závěti předčítal zůstavitelce obžalovaný, který byl jediným závětním dědicem a závěť byla podepsána pouze dvěma svědky, aniž by bylo v textu zmíněno, že zůstavitelka není schopná sama číst, je taková závěť neplatná.

S poukazem na shora uvedené, dospěl soud k jednoznačnému závěru, že obžalovaný naplnil svým jednáním všechny zákonné znaky trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1, odst. 3 písm.b) tr. zákona, neboť ke škodě cizího majetku, v tomto případě zákonných dědiců Mxx Ixx, Ing. Jxx Šxx, Ing. Mxx Šxx, Fxx Hxx a Vxx Hxx, sebe obohatil tím, že uvedl někoho v omyl předložením závěti, o které tvrdil, že ji podepsala Txx Rxx, nar. xx, ač věděl, že Txx Rxx tuto závěť nepodepsala. Na základě závěti Txx Rxx, kterou předložil notářce soudní komisařce Mgr. Janě Hyrákové Mgr. Pxxl Pxx, pak obžalovaný nabyl dědictví v celkové hodnotě 1.542.259,80 Kč, když hodnota dědictvého

podílu byla stanovena znalcem z oboru ekonomika Ing. Petrem Pokorným a tato částka představuje dle § 89 odst.11 trestního zákona značnou škodu.

Účelem trestu je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédné soud ke stupni nebezpečnosti trestného činu pro společnost, k možnosti nápravy a poměrům pachatele.

Obžalovaný Vxx Hxx nebyl v minulosti soudně trestán a tato skutečnost je soudem shledávána jako okolnost polehčující, uvedená v § 33 tr. zákona. Přitěžující okolností podle § 34 tr. zákona je skutečnost, že obžalovaný trestný čin spáchal ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky. Obžalovaný upřel poškozené právo svobodně rozhodnout o svém majetku, svobodně rozhodnout, komu svůj majetek odkáže. Obžalovaný zfalšoval závěť proto, aby sám sebe obohatil a získal tak veškerý majetek zůstavitelky, bez ohledu na její vůli a bez ohledu na zákonné dědice. Společenská nebezpečnost jednání obžalovaného, který připraví starou ženu o poslední možnost naložit se svým majetkem dle vlastního uvážení, je vysoká. Ani postoj obžalovaného u hlavního líčení nepřesvědčil soud, že by trestní řízení na něj mělo nějaký významnější vliv. Po celou dobu trestního řízení neuznal svou vinu a choval se jako člověk, který je souzen neprávem. Vzhledem k závažnosti trestného činu nemůže být obžalovaný postižen jiným trestem než trestem, který je spojen s přímým výkonem. S poukazem na jeho dosavadní bezúhonnost, i když soud nemohl přehlédnout postoj obžalovaného k celému trestnímu řízení a závažnost spáchaného trestného činu, byl obžalovanému uložen trest odnětí svobody ještě v dolní polovině zákonné trestní sazby v délce 4 let se zařazením do věznice s dozorem.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů od jeho doručení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím soudu podepsaného (§ 248 odst. 1 tr.ř., § 252 tr. ř.), a to ve trojím vyhotovení.

Státní zástupce tak může učinit pro nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo chybí (§ 246 odst. 1 tr.ř.).

Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a

druh. Státní zástupce tak může učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce (§ 247 odst. 2 tr.ř.).

Odvolání musí být ve shora uvedené lhůtě také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda je podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Odvolání lze opřít o nové skutečnosti a důkazy (§ 249 odst. 1, 2, 3 tr.ř.).

Okresní soud v Českých Budějovicích dne 28. července 2005

JUDr. Soňa Fišerová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Bohuslava Čutková